

Conferinta "România si Uniunea Europeana" - 27 martie 2002 -

Interventia negociatorului-sef cu Uniunea Europeana, Vasile Puscas

Am acceptat cu mare placere sa vin aici, pentru ca, daca avem în vedere constructia si participarea noastra la constructia unui spatiu economic european, a spatiului justitiei, libertatii s.a., consider ca Institutul European din România este un spatiu al dezbaterii libere, deschise, creative, foarte inovative în ceea ce priveste nu numai viitorul Uniunii Europene, dar si viitorul nostru în cadrul Uniunii Europene. De aceea, v-as propune sa va prezint patru idei, patru teme care se refera în special la aspectul negocierilor cu Uniunea Europeana.

Prima chestiune la care as vrea sa ma refer, discutând despre procesul extrem de complex de pregatire pentru aderarea la Uniunea Europeana, comprehensiv prezentat anterior de doamna ministru Puwak, este faptul ca avem în vedere în primul rând un proces intern, un proces care îi implica pe actorii din politica interna româneasca, implica institutiile si îi implica pe toti cetatenii. Insist asupra acestui lucru pentru ca citesc foarte frecvent tot felul de supozitii: fie ca este vorba de o presiune a timpului, ca este vorba despre o presiune externa, de o presiune a Uniunii Europene, de o presiune a unui Stat Membru, s.a. Parerea mea este ca noi suntem presati de noi însine. Daca noi am decis sa mergem pe aceasta cale si cred ca decizia este cât se poate de evidenta, este strategica, atunci determinarea si modul în care mergem ne apartine. Mergem într-un ritm mai scazut sau mai accentuat, pe o abordare frontala globala, sau secventiala; sunt foarte multe aspecte pe care le decidem noi. Un alt aspect legat de aceasta tema este ca noi astazi trebuie sa fim constienti ca ori aplicam un management al schimbarii eficient într-o durata determinata de noi însine, ori ramânem într-o faza a dezvoltarii empirice factuale, a orbului care încearca sa-si gaseasca cu ~~Pe astazi, la ora aceasta, noi suntem obligati sa abordam un management al schimbarii în toate compartimentele: de la societatile comerciale sau actorii, operatori economici si comerciali, pâna la institutiile guvernamentale sau institutiile neguvernamentale. Managementul schimbarii înseamna, la urma urmei, ceea ce eu insist sa numesc procesul de dezvoltare si modernizare interna în ansamblul întâmplarilor de pe continentul nostru si în ansamblul contextual conferit de dezvoltarea globala. Daca noi avem o asemenea determinare si o asemenea abordare, atunci suntem foarte constienti ca trebuie sa facem o reforma economica, sociala, culturala sistematica si foarte bine articulata în spatiul nostru, ca trebuie sa facem o reforma administrativa de ansamblu, functionala, si ca trebuie sa realizam inclusiv o reforma atitudinala, comportamentala, sau, ~~Daca suntem constienti si determinati sa facem~~ lucrul acesta, managementul schimbarii se poate realiza aplicându-se o logica pe care acesta o are în plan european si mondial.~~

A doua tema este legata de negocierea cu Uniunea Europeana. Ne aflam, mai spuneam chiar aici la dumneavoastra, într-un moment absolut fascinant: negociem cu Uniunea Europeana într-un moment în care, la rândul ei, Uniunea Europeana își negociaza, daca ne referim la actorii interni si la statutul sau global, propriul statut în urmatorii ani. Este fascinant ceea ce ni se întâmpla, dar lucrul acesta, dupa parerea mea, este, nu o piedica, ci un element facilitator, un element care impulsioneaza procesul de pregatire si modul în care abordam

negocierile. Am numit negocierile cu Uniunea Europeana dupa expresia lui Schuman. Deci, în prima faza, este vorba de armonizare si apoi de fuziunea intereselor noastre cu interesele Uniunii Europene. Fireste, o definitie de genul acesta poate fi acceptata, poate fi discutata sau poate fi înlocuita. Deocamdata eu o accept în felul acesta, dar sunt deschis oricaror sugestii. Mai important este însa sa fim foarte categorici si foarte precisi în a defini interesele României, interesele Uniunii Europene, palierele pe care ne situam în acest proces.

Foarte schematic, eu consider ca interesele României rezulta dintr-un proces de modernizare accelerata. Noi trebuie sa realizam acest proces de modernizare accelerata pentru ca trebuie sa iesim din zona subdezvoltarii pentru a accede la statutul de stat cu o dezvoltare sustinuta. De asemenea, este în interesul nostru sa realizam cât mai rapid o acumulare de resurse si de valori. Când ma refer la resurse, am în vedere resursele materiale, financiare, economice, precum si resursele umane. Vorbim frecvent despre întarirea capacitatii institutional-administrative, nu numai în ceea ce priveste crearea de noi institutii, ci, mai ales referindu-ne la oamenii care vor avea abilitatea sau capacitatea sa lucreze în acele institutii. Interesul nostru este sa fim unul dintre actorii competitivi în spatiul european si în spatiul global, iar acest lucru nu este determinat doar de politica internationala, ci este, daca doriti, o subsumare a primelor doua aspecte, al modernizarii si acumularilor.

Care sunt interesele Uniunii Europene?

În momentul de fata, Uniunea Europeana este interesata sa dezvolte o structura institutional-functionala care sa genereze o entitate economica, politica, sociala si legala noua în spatiul global. De asemenea, este în interesul Uniunii Europene si competitivitatea în spatiul intern de piata, dar si de manufacturare de produs si de consum. Uniunea Europeana este interesata sa creeze o competitivitate de un asemenea grad, încât aceasta sa îi sustina preeminenta în competitia globala.

Desigur, negocierile se duc cu Uniunea Europeana, dar cu totii stim foarte bine ca Uniunea Europeana înseamna, tinând cont de structura sa actuala, si interesele Statelor Membre. Din punctul de vedere al negocierilor, eu definesc interesele Statelor Membre prin specificitatea dezvoltarii si modernizarii în contextul convergentei si sinergiei intereselor comunitare. Aceasta este formula prin care încercam sa abordam relatia cu Statele Membre pe terenul negocierilor de aderare.

Care este stadiul negocierilor?

Simplu, 22-9, 22 de capitole deschise, 9 capitole închise. O sa ma întrebati când se mai deschid, când se mai închid. O sa presupun. O sa ma mai întrebati si alta data, iarasi o sa presupun si o sa vin în fata dumneavoastra sa spun: 30 închise la 27 deschise si asa mai departe, în functie de care va fi evolutia sau de modul de realizare a acumularilor în procesul de dezvoltare si modernizare despre care vorbeam.

As vrea, însa, sa ma refer la alt aspect. Din punctul nostru de vedere am stabilit strategie pentru fiecare capitol, un program pentru fiecare capitol, un program pentru integratorul principal, care coordoneaza capitolul, dar si pentru ceilalti integratori; am stabilit foarte multe planuri, programe. Încercam acum sa le monitorizam în aplicare. Aceasta problema ne intereseaza în activitatea de zi cu zi. Dar exista niste accente din punctul de vedere al echipei de negociere. Insistam, chiar în momentul acesta, pe capitolele care presupun impulsiona rea

structurari economiei de piata functionale. Este o aspiratie a noastra din programul de guvernare, dar, în acelasi timp, este si o conditie sine qua non pentru avansarea pe parcursul negocierilor, fiindca evolutia negocierilor la anumite capitole depinde de calitatea raportului de tara din anul acesta si de modul în care va fi evaluata si calificata economia de piata.

Deci este atât interesul tarii precum si interesul procesului de negociere.

Apoi, suntem interesati de aspectul concurentei si al competitivitatii. Dupa cum am precizat anterior, anumite capitole le subsumeaza: exista chiar un capitol dedicat concurentei, dar nu numai pentru aceasta, astazi o economie trebuie sa fie realmente competitiva pentru a-si asigura acumularile si flexibilitatea calitativa în dezvoltarile procesuale din Europa si din lume.

Cred ca noi trebuie sa atingem aceste dezvoltari calitative si numai acestea pun în balanta abilitatile noastre de a fi competitivi pe piata europeana si globala.

În fine, o a treia chestiunea pe care o urmarim si în relatia cu programul de guvernare este accentuarea capitolului care vor putea sa conduca într-o perioada destul de scurta la performante proprii în diferite ramuri economice.

În momentul de fata se vorbeste de noua economie, se vorbeste de noi transformari, chiar metamorfoze în planul economiei, al anumitor subramuri. Noi trebuie sa ajungem sa selectam, trebuie sa decidem foarte clar asupra unor componente economice si sociale care ne vor aduce un maximum de venituri, un maximum de profit si care, fireste, ne vor solicita pe cât posibil un minimum de cheltuieli.

A patra tema - Ce e de facut?

În primul rând, o abordare si o continuare sistematica accelerata a procesului de reforma. Reforma este cuvântul cheie pentru procesul de dezvoltare si modernizare. Nu este un tabu, nu este o abordare dogmatica, o dogma în sine, ci este o expresie procesuala a schimbarilor, a evolutiilor care trebuie sa se întâmple în societatea româneasca spre binele cetatenilor României.

În ceea ce priveste întarirea capacitatii administrative, am în vedere reforma administratiei publice centrale si locale, dar, pentru ca vorbim de pre-aderare si negociere, este importanta crearea, dotarea si functionarea unor institutii cu atributii specifice în monitorizarea procesului de implementare a acquis-ului comunitar. Aceste institutii ne asigura o comunicare pe orizontala mult mai rapida cu Uniunea Europeana si cu Statele Membre.

Ce altceva ne-am propus si trebuie sa facem este o participare mai intensa la procesul de pregatire a aderarii si de aplicare a acquis-ului comunitar a tuturor actorilor sociali, fie ca este vorba de o ramura economica, de o structura sociala, un grup social sau chiar de un grup profesional; este un deziderat pe care îl avem în vederea realizarii acelei componente de politica sociala fundamentata pe dezvoltarile interne.

Ne propunem si speram în continuare la o sustinere de catre toate fortele politice care si-au afirmat suportul în plan pragmatic, politic, a procesului de pregatire si de aderare la Uniunea Europeana. Sistemicitatea, continuitatea si credibilitatea sunt asigurate nu numai pentru guvernul aflat astazi în functie, ci pentru tara care este ea însasi actorul, inclusiv juridic, si care a solicitat sa fie parte a unei structuri internationale.

O alta chestiune asupra careia vom insista este activizarea si multiplicarea suportului si a participarii organizatiilor neguvernamentale, a societatii civile în general la elaborarea si implementarea unor programe atât de ansamblu cât si sectoriale. La acest capitol, putem mentiona diferite aspecte, de la contributia care trebuie sa fie substantiala, a unor organizatii neguvernamentale deja cu dedicatie în anumite domenii si care ne pot sprijini, pâna la existenta unor ONG-uri care sa îsi propuna strategic o participare la procesul de aplicare a acquis-ului si precum si de comunicare cu societatea.

Pentru ca am vorbit de comunicare, subliniez faptul ca este imperios ca toti cetatenii României sa devina actori participativi la procesul de aderare. Acesta este un deziderat; nu este usor de realizat; nu este numai atributia guvernului, ci a mai multor institutii. Cred ca daca acest deziderat va fi îndeplinit, procesul de accelerare a pregatirii se va realiza într-un procent mult mai ridicat.

Si pentru ca toata lumea întreaba de costuri, e nevoie de o alocare bugetar-financiara pentru îndeplinirea angajamentelor luate în negocieri, si, în general pentru întregul proces de pregatire pentru aderare. În acelasi timp, as spune ca este foarte important ca nu numai aspectul bugetar sa fie contributiv la aceasta pregatire, ci nu propunem atragerea comunitatii de afaceri si academice care, prin diferite programe inovative, pot contribui la diminuarea costurilor de care vorbeam înainte.

În final, revin la ceea ce am spun la început. Suntem cu totii prinsi într-un management al schimbarii pe care va trebui sa-l aplicam la modul individual, la modul grupului profesional sau social si la nivel societal. Managementul schimbarii este, de fapt, sansa noastra interna de a realiza nu numai sincronizarea cu spatiul valorilor europene, ci si de a realiza integrarea în acest spatiu al valorilor europene.

Multumesc!